

Energie-reus Eneco haakt af voor nieuw windpark op Noordzee: eindigt de groene transitie?; Vijf vragen

De Telegraaf.nl

28 maart 2024 donderdag 12:45 PM GMT

Copyright 2024 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: DFT; DFT/NIEUWS; FRONTPAGE

Length: 1082 words

Byline: Theo Besteman

Dateline: Amsterdam

Body

Energieleverancier Eneco stond altijd vooraan bij nieuwe windparken. Nu haakt het Rotterdamse concern af voor de aanleg van IJmuiden Ver, zestig kilometer voor de kust. Ook andere energieleveranciers hebben het financieel zwaar. Strandt hier de energietransitie?

1. Waarom stopt Eneco? Het werkte toch jaren aan dit bod?

Klopt. De twee projecten IJmuiden Ver Alpha en Beta, met allebei twee gigawatt vermogen, goed voor stroom aan vier miljoen huishoudens, vergen jaren van tekenen en doorrekenen. Begin dit jaar bleek dat de stijgende inflatie, via hogere prijzen voor bijvoorbeeld koper en staal, de personeelskosten, maar ook de onzekerheid over de opbrengst uit sterk wisselende elektriciteitsprijzen het zeeproject in rode cijfers drukt. Bedrijven en consumenten kunnen niet iedere prijsverhoging dragen.

Maar Eneco zit meer dwars. De energieleverancier vindt de manier waarop de politiek exploitanten zoekt niet goed. Het gaat te vaak om het geld.

Bouwers van nieuwe windparken moeten het al jaren zonder subsidie doen. In de aanbesteding stelt de overheid voor de turbinevelden tegelijkertijd hoge normen voor natuurbescherming tot hergebruik van alle bladen en funderingen. Daarbij kunnen de ontwikkelaars een financieel bod doen, hier maximaal €16,8 miljard per windpark, samen zo'n €33 miljard.

Energie-reus Eneco haakt af voor nieuw windpark op Noordzee: eindigt de groene transitie? Vijf vragen

Eneco, dat zelf eind 2019 voor €4,1 miljard is overgenomen door de windmolen- en batterijfabrikant Mitsubishi, vindt dat tenders te makkelijk te winnen zijn door steeds hogere bedragen te bieden. Herstel van de zeebodem en andere kwaliteitseisen dreigen bijvoorbeeld onder te sneeuwen, stelt het.

2. Maar dat hoort toch bij de vrije markt die de overheid wil?

Zeker. Deze aanpak heeft Nederland in tien jaar veel windcapaciteit op zee gebracht, zonder veel subsidie, zegt René Peters, energiespecialist bij onderzoeker TNO.

Het is voor de bedrijven nu de vraag of dat geld terug te verdienen is, stelt Eneco. „Dat Eneco, dat vier operationele parken op de Noordzee heeft en een vijfde in ontwikkeling, nu stopt is een teken aan de wand”, zegt Peters. Eneco zegt dat het af te dragen geld aan de staatskas veel meer op de voorgrond is gekomen. Voorheen domineerden de kwaliteitseisen en werd de tender gewonnen door de bedrijven die kwalitatief het beste bod toonden.

De maximumbiedprijs - de overheid rekent op veel minder dan €33 miljard - heeft als consequentie dat meer energiebedrijven deze aanbesteding kunnen laten lopen. Daarvoor is gewaarschuwd. „Als je als overheid financieel voortdurend het onderste uit de kan wilt hebben, krijg je het lid op de neus”, zegt voorzitter Jan Vos van branchevereniging NWEA. „Eneco liep met miljardeninvesteringen altijd voorop. Dat ze afhaken is een helder signaal aan Den Haag.”

Donderdagmiddag sluit de inschrijftermijn voor aanbestedingen, vrijdagochtend haalt het ministerie van Economische Zaken en Klimaat het net op. Dan blijkt wie wel hebben ingeschreven voor de twee parken zestig kilometer uit de kust.

3. Komen de windparken er misschien helemaal niet?

In ieder geval pensioenfonds ABP heeft met het Schotse SSE Renewables gezegd een bod te willen doen. **Vattenfall** doet in beide velden mee met een bieding. Ook het Duitse RWE wordt nog als kanshebber gezien. Volgens het ministerie is het waarschijnlijk dat meerdere partijen zich melden.

Maar de manier waarop de biedingen gaan, zal komende jaren geen stand houden, vreest Eneco. En Nederland moet voor bijna 72 gigawatt aan windparken aanleggen. Eneco stelt een andere aanpak voor dan een bod vooraf met cash erbij. Energiebedrijven zouden kunnen werken met contracten die bepalen dat als ze veel winst op hun turbines maken, zoals in 2022 met gierend oplopende stroom- en gasprijzen, die winst afgeroomd wordt en naar de staatskas gaat.

Andersom krijgen ze bij verlies tot een bepaalde hoogte subsidie. „Dit nieuwe contract voor wind op zee geeft ontwikkelaars de zekerheid voor een verantwoorde business case”, aldus Eneco-directeur As Tempelman. „Die aanpak werkte doorgaans goed bij de Britten”, zegt TNO-specialist Peters.

4. Voorlopig is meer groene stroom onzeker?

Ja. Ook elders in de wereld zijn grote windparken gestopt of gepauzeerd. Hoewel ontwikkelaars intekenden voor projecten, werden de kosten gaandeweg te hoog. Het Zweedse **Vattenfall**, ook actief op de Nederlandse Noordzee, verkocht recent zijn drie projecten in de Norfolk Offshore Wind Zone aan het Duitse RWE tegen ruim €1 miljard.

„Het is overduidelijk dat de ontwikkeling op zee niet goed gaat”, zegt Vos. „Je ziet vaker dat projecten zijn begonnen en toch moeten stoppen. Daar speelt de overheid een rol. Als voor bouwers en toeleveranciers de rente, de inflatie en kosten van materialen al enorm zijn gestegen, en je wilt als overheid ook nog een graantje meepikken, tja, dan zakt de business case in het rood. Dan doen partijen niet meer mee.”

5. Speelt geldtekort nou de hele energietransitie parten?

Energie-reus Eneco haakt af voor nieuw windpark op Noordzee: eindigt de groene transitie? Vijf vragen

Beperkt. Nederland begon echter met een grote achterstand: het heeft veel industrie zoals chemie en raffinage in Rotterdam en deed volgens klimaatexperts minder dan omliggende landen om de uitstoot van de schadelijkste broeikasgassen terug te brengen. De laatste kabinetten hebben gas gegeven, ook met miljarden aan subsidies.

Maar er is een enorm tekort aan bouwcapaciteit en personeel. „Nederlandse energieprojecten op zee concurreren met die in Azië en Noord-Amerika. Daar kunnen Nederlandse offshore bedrijven ook aan de slag. Met schaarste aan offshore specialisten drijft dat de prijs op”, zegt Peters.

Voor nieuwe projecten kijken bedrijven naar de zekerheid die ze van de overheid hopen te krijgen en naar betere toekomstige verdiensten. Beide houden niet over. Den Haag is wispelturig. Nederlandse bedrijven als Boskalis en Van Oord hebben de politiek gewaarschuwd duidelijke doelen en steun te geven.

De markt kijkt met enige vrees naar het nieuwe kabinet. Dat wil waarschijnlijk 'groene dromen' niet meer subsidiëren. De stroomprijs schiet soms al alle kanten op door tekorten. Met zulke onzekerheid krijg je bij de banken geen topkrediet om te bouwen. De overheid zou garant kunnen staan.

Maak de windparken bovendien kleiner als je ze aanbesteedt, suggereert Eneco. En grote bedrijven die met kolen, olie en gas werken zouden ook nu al contracten voor schone energie op zee met rijkssteun moeten durven afsluiten. „Als een ontwikkelaar van een windmolenpark verzekerd is van een klant voor grote hoeveelheden windenergie, kan dat onzekerheid wegnemen over grote schommelingen in de elektriciteitsprijs”, aldus Eneco.

Graphic

Image, Windpark Hollandse Kust Zuid van **Vattenfall**, nieuwe projecten ervaren tegenwind, terwijl de energietransitie nog lang niet klaar is., ANP/HH

Load-Date: March 29, 2024